

Κραυγή αγωνίας για την ποιότητα του αέρα στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Ιδαλίου

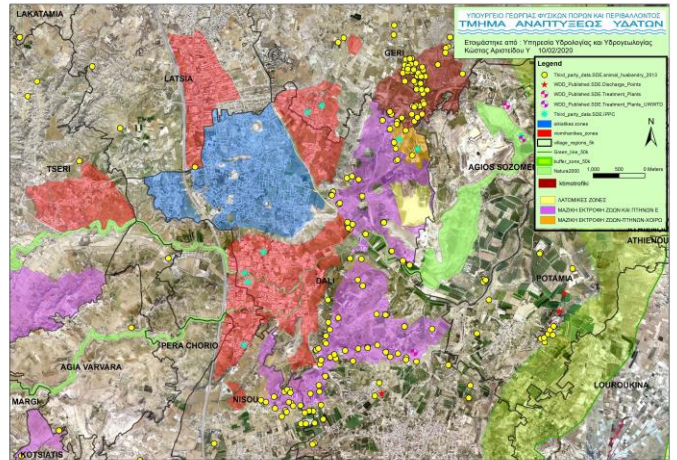
Η ποιότητα του αέρα είναι ένα θέμα το οποίο επηρεάζει τους κατοίκους του Δήμου Ιδαλίου. Με την πάροδο των χρόνων, η ποιότητα του αέρα υποβαθμίζεται όλο και περισσότερο εξαιτίας διαφόρων παραγόντων που υφίστανται στην περιοχή. Το γεγονός ότι κάποιος είναι μακριά από αυτήν την περιοχή δε σημαίνει ότι δεν τον αφορά, αφού οι ατμοσφαιρικοί ρύποι είναι αόρατοι και ταξιδεύουν πολλά χιλιόμετρα. Ομάδα μαθητών του Περιφερειακού Γυμνασίου Πέρα Χωρίου Νήσου, στο πλαίσιο του προγράμματος Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον, προβληματίστηκαν για το θέμα αυτό και διερεύνησαν την ποιότητα του αέρα στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Ιδαλίου.

Η ομάδα μαθητών προγραμματίσει συνεντεύξεις με αρμόδιους φορείς (Δρα Χρυσάνθο Σαββίδη, Υπεύθυνο του Κλάδου ποιότητας ατμοσφαιρικού αέρα στο Υπουργείο Εργασίας Κύπρου, τον Δημοτικό Σύμβουλο Ιδαλίου Δρα Σταύρο Χατζηγιάννη, Προϊστάμενο Έρευνας και Καινοτομίας, Υπεύθυνο Εθνικών Ευρωπαϊκών προγραμμάτων και τον Πρόεδρο της Κίνησης Βελτίωσης Ποιότητας Ζωής κ. Κυριάκο Κυριάκου) με στόχο την άντληση πληροφοριών για την ποιότητα του αέρα, δημιούργησε ερωτηματολόγιο για να ενημερωθεί για τις γνώσεις των κατοίκων της περιοχής γύρω από αυτό το θέμα και παράλληλα επιχείρησε να τους ευαισθητοποιήσει για τον αέρα που αναπνέουν.

Ατμοσφαιρική ρύπανση είναι η ύπαρξη στην ατμόσφαιρα διαφόρων παραγόντων (χημικών, φυσικών, βιολογικών ή άλλων) που έχουν αρνητικές επιπτώσεις στους έμβιους οργανισμούς και το περιβάλλον [1]. Οι παράγοντες αυτοί ονομάζονται ρύποι και έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία [1]. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι υπάρχει Ευρωπαϊκή Νομοθεσία για την ποιότητα του αέρα και η Κύπρος είναι εναρμονισμένη με τη νομοθεσία αυτή [2]. Η Κύπρος, λόγω της γεωγραφικής της θέσης, γειτνιάζει με τις μεγαλύτερες σε έκταση ερήμους του πλανήτη. Ως αποτέλεσμα, το νησί μας επηρεάζεται συχνά από το φαινόμενο των καταγίδων σκόνης της ερήμου, κατά τη διάρκεια των οποίων οι συγκεντρώσεις των εισπνεύσιμων αιωρούμενων σωματιδίων αυξάνονται σημαντικά ώστε να ξεπερνούν το ημερήσιο όριο των $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο Παγκόσμιος οργανισμός Υγείας. Σύμφωνα με τον Δρα Σαββίδη το 2021 είχαμε περίπου 60 υπερβάσεις της ημερήσιας οριακής τιμής, ενώ ο επιτρεπόμενος αριθμός ημερήσιων υπερβάσεων ανά έτος είναι οι 35.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Ιδαλίου τα σωματίδια από καταγίδες σκόνης της ερήμου συνδυάζονται μαζί με ατμοσφαιρικούς ρύπους ανθρωπογενούς δραστηριότητας εξαιτίας της παρουσίας βιομηχανικών και κτηνοτροφικών ζωνών οι οποίες, ως αποτέλεσμα κακού πολεοδομικού σχεδιασμού, εφάπτονται με τις οικιστικές ζώνες (βλέπε εικόνα 1). Σύμφωνα με τον Δρα Χατζηγιάννη, συγκεκριμένα η ενορία Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στο Δάλι, υποφέρει τα τελευταία χρόνια από την απελευθέρωση

αερίων στην ατμόσφαιρα (αναθυμιάσεις καυσίμων, πλαστικών και πετρελαιοειδών) που προκύπτουν από τις δραστηριότητες συγκεκριμένων βιομηχανικών μονάδων. Ανέφερε επίσης ότι στην εν λόγω ενορία παρατηρούνται αναπνευστικά προβλήματα σε παιδιά, με τους γιατρούς να μη βρίσκουν κάτι παθολογικό, αλλά στην κατάσταση επιδρούν περιβαλλοντικοί παράγοντες. Η Μονάδα Παρακολούθησης Υγείας του Υπουργείου Υγείας μαζί με την Επιτροπή Διερεύνησης Αιτημάτων Υγείας, έχει διεξάγει 2 διερευνήσεις ύπαρξης αυξημένων περιστατικών καρκίνου σε ολόκληρο το Δήμο Ιδαλίου αλλά και στην ενορία Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης ξεχωριστά [3].

Εικόνα 1. Κάτοψη ευρύτερης περιοχής Ιδαλίου. Μπλε χρώμα: οικιστική ζώνη, Κόκκινο χρώμα: βιομηχανικές ζώνες, Μωβ χρώμα: κτηνοτροφική περιοχή

Ο Δήμος Ιδαλίου παρόλη την ατμοσφαιρική ρύπανση παραμένει μια περιοχή όπου δεν υπάρχουν εγκατεστημένοι επίγειοι σταθμοί μέτρησης (βλέπε εικόνα 2), με απώτερο στόχο την ανίχνευση εισπνεύσιμων αιωρούμενων σωματιδίων και την έγκαιρη προειδοποίηση των κατοίκων.

Εικόνα 2. Δίκτυο σταθμών παρακολούθησης αέρα στην Κύπρο [1]. Στο Δήμο Ιδαλίου δεν υπάρχουν εγκατεστημένοι σταθμοί μέτρησης.

Το Μάρτιο του 2023, κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής Ιδαλίου κλήθηκαν να απαντήσουν ένα ερωτηματολόγιο σε ηλεκτρονική μορφή, που δημιούργησε η ομάδα των Νέων Δημοσιογράφων, σχετικά με την ποιότητα του αέρα που αναπνέουν [4]. Για το σκοπό αυτό η ομάδα ετοίμασε αφίσα προώθησης του ερωτηματολογίου (βλέπε εικόνα 3). Τα ερωτηματολόγια δόθηκαν τόσο στη σχολική όσο και στην τοπική κοινότητα ώστε να έχουμε μια πληρέστερη εικόνα των προβληματισμών, των απόψεων και των γνώσεων που έχουν σχετικά με το θέμα της ποιότητας του αέρα. Στη διάρκεια προώθησης του ερωτηματολογίου η ομάδα των Νέων Δημοσιογράφων είχε την ευκαιρία να ενημερώσει και να προβληματίσει την κοινότητα για το τοπικό περιβαλλοντικό πρόβλημα.

Εικόνα 3. Αφίσα προώθησης του ερωτηματολογίου και παράλληλα του τοπικού περιβαλλοντικού προβλήματος.

Με την ανάλυση των αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου έκανε εντύπωση το γεγονός ότι από τους 456 ερωτηθέντες, οι 123 διάβασαν το εισαγωγικό σημείωμα που ενημερώνει για το θέμα της έρευνας και δεν προχώρησαν στις ερωτήσεις ενώ άλλοι 233 τις ξεκίνησαν αλλά δεν τις ολοκλήρωσαν. Αυτό μπορεί να οφείλεται σε διάφορους παράγοντες όπως έλλειψη ενημέρωσης και γνώσης για τα περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής τους και το πόσο αυτά επηρεάζουν την υγεία τους και κατ' επέκταση την ποιότητα ζωής τους, έλλειψη

κριτικής σκέψης, έλλειψη συνείδησης ή/και προσωπικά κίνητρα.

Τελικά, τα αποτελέσματα της έρευνας αφορούν δείγμα ατόμων που ανέρχεται στους 94, εκ των οποίων το 51,1% αναλογεί σε άτομα ηλικίας κάτω των 18, το 14,9% αντιστοιχεί στην ηλικιακή ομάδα των 18-26, το 13,8% σε άτομα ηλικίας 36-44 και το 20,2% είναι 45 και άνω. Το 43,6 % των ατόμων που απάντησαν ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, π.χ. παιδιά, ηλικιωμένοι, ασθενείς με αναπνευστικά προβλήματα ή άλλα προβλήματα υγείας, ενώ το 28,7% έχει μέλος στην οικογένειά του με σοβαρά προβλήματα υγείας. [5]

Μελετώντας τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου διαπιστώσαμε ότι μόνο 10 άτομα στα 94 είναι επαρκώς ενημερωμένα για τα περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής, παρά το υψηλό ποσοστό ερωτηθέντων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. Παρατηρήθηκε επίσης άγνοια ως προς τις πολλαπλές αρνητικές επιπτώσεις που έχει η ρύπανση του αέρα, ενώ στην πλειονότητά τους εισιγούνται τη συνεχή ενημέρωση/ευαισθητοποίηση των πολιτών καθώς και την αυστηρή εφαρμογή ορθών νομοθεσιών ως τους αποδοτικότερους τρόπους αντιμετώπισης της αέριας ρύπανσης.

Συμπερασματικά, η ομάδα των Νέων Δημοσιογράφων κατέληξε στο ότι χρειάζεται οι άνθρωποι να ενημερωθούν, να συσπειρωθούν, να πούνε δεν πάει άλλο και να διεκδικήσουν το αυτονόητο: την ποιότητα του αέρα που αναπνέουν και κατ' επέκταση την ποιότητα της ζωής τους. Απαραίτητως χρειάζεται και η πολιτική βούληση και οικονομικό κόστος για το κράτος το οποίο οφείλει να λογοδοτήσει στην ευρωπαϊκή επιτροπή γιατί δεν παίρνει μέτρα για να προστατέψει τον Κύπριο πολίτη. Η κινητήριος δύναμη είναι ο άνθρωπος ο οποίος είναι ενημερωμένος, σκεπτόμενος και διεκδικεί το δικαίωμα του να αναπνέει ποιοτικό αέρα. Χρειάζεται ένα καθολικό κοινωνικό ξέσπασμα. Το χειρότερο δεν είναι το <<τέρας>> αλλά το ότι συνηθίζουμε το <<τέρας>>.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

[1] <https://www.airquality.dli.mlsi.gov.cy/>

[2] <https://www.mlsi.gov.cy/mlsi/dli/dliup.nsf/All/C4D51A2C943588CC2257DE10034980E?OpenDocument>

[3] <https://www.ygeiawatch.com.cy/news/eidhseis/sta-118-ta-peristatika-karkinoy-sthn-enoria-agiwn-kwnstantinoy-kai-elenhs>

[4] <https://03zlzz0pet5.typeform.com/to/JUrt9WkK>

[5] <https://03zlzz0pet5.typeform.com/report/JUrt9WkK/qKg6MrsjyCqxbj2D>